

KELEIVIŲ VEŽIMO KELIŲ TRANSPORTU STATISTINIO TYRIMO METODIKA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Keleivių vežimo kelių transportu statistinio tyrimo metodikoje (toliau – metodika) aprašoma keleivių vežimo kelių transportu statistinio tyrimo (toliau – tyrimas) eiga ir metodai, paaiškinamos vartojamos sąvokos, nurodomas taikomas klasifikatorius, tyrimo teisinis pagrindas, statistinių duomenų surinkimo ir apdorojimo būdai, pateikiamos nuorodos, kur skelbiami tyrimo rezultatai.

II SKYRIUS TIKSLAS

2. Keleivių vežimo kelių transportu statistinis tyrimas atliekamas siekiant parengti patikimą, palyginamą ir vartotojų poreikius tenkinančią keleivių vežimo kelių transportu statistinę informaciją, atitinkančią Europos Sąjungos statistikos tarnybos (Eurostato) metodines rekomendacijas.

3. Tyrimo tikslas – parengti ir paskelbti statistinę informaciją apie autobusais vežtų keleivių skaičių pagal reisų tipus (reguliarieji, užsakomieji, specialieji), susisiekimo maršrutus (vietinis, tolimasis, tarptautinis), troleibusais vežtų keleivių skaičių, autobusų ir troleibusų maršrutų skaičių, autobusų ir troleibusų ridą, troleibusų eksploatacinį linijų ilgį bei apskaičiuoti trumpojo laikotarpio statistinius rodiklius (pardavimo pajamas ir dirbtas valandas).

4. Pagrindiniai statistinės informacijos vartotojai yra valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, žiniasklaida, Europos ir tarptautinės institucijos, verslo ir mokslo atstovai.

5. Statistinė informacija naudojama trumpalaikės statistikos, nacionalinių sąskaitų ir kainų statistikos rodikliams rengti.

6. Tiriamasis laikotarpis – ketvirtis.

III SKYRIUS PAGRINDINĖS SĄVOKOS

7. Tyrime vartojamos sąvokos:

7.1. **Autobusas** – motorinė transporto priemonė, skirta vežti žmonėms bei bagažui ir turinti daugiau kaip 9 sėdimas vietas įskaitant vairuotojo vietą.

7.2. **Autobusų ir troleibusų talpa** – visų autobusų ir troleibusų sėdimų vietų skaičius.

7.3. **Dirbtos valandos** – per ataskaitinį laikotarpį įmonės samdomųjų darbuotojų faktiškai dirbtos valandos. Įskaičiuojamos visos per darbo dieną dirbtos valandos, įskaitant viršvalandžius, darbo laiką naktimis, poilsio ir švenčių dienomis; pasiruošimo darbui laikas, trumpos pertraukėlės; laikas, išbūtas darbo vietoje, nedirbtas (dėl techninių trikdžių), tačiau apmokėtas pagal teisės aktų ar kolektyvinėje sutartyje nustatytą tvarką. Neįskaičiuojamos valandos, už kurias sumokėta, bet per kurias faktiškai nebuvo dirbta (liga, streikas, kasmetinės atostogos).

7.4. **Keleivis** – keleivine transporto priemone vežtas asmuo, išskyrus vairuotoją bei kitą aptarnaujantį personalą.

7.5. **Keleivių vežimas** – vežimas kelių transportu reguliariaisiais, specialiaisiais bei užsakomaisiais reisais vietinio (įeina miesto ir priemiestinis), tolimojo ir tarptautinio susisiekimo maršrutais, įskaitant autobusus kaip maršrutinius taksi (toliau – autobusai ir troleibusai).

7.6. **Keleivių vežimo apyvarta** – išreiškiama keleivio kilometrais, gautais sudėjus autobusais ir troleibusais keleivių nuvažiuotus atstumus.

7.7. **Pajamos iš keleivių vežimo** – pajamos iš keleivių vežimo autobusais ir troleibusais (neįskaitant PVM), įskaitant iš valstybės gautas bei gautinas kompensacines sumas, skirtas deklaruojamų kainų skirtumui padengti.

7.8. **Pardavimo pajamos (apyvarta)** – įmonės veiklos pajamos, uždirbtos per ataskaitinį laikotarpį, pardavus prekes ar suteikus paslaugas pirkėjui (klientui). Į pardavimo pajamas įeina visi prekės ir paslaugoms taikomi muitai ir mokesčiai, išskyrus pridėtinės vertės mokestį (PVM). Neįtraukiamos pajamos, gautos pardavus ilgalaikį materialųjį turimą, iš finansinės ir investicinės veiklos, dividendų ir pan.

7.9. **Reguliarusis reisas** – reisas, kuriuo keleiviai vežami nustatytu dažnumu ir maršrutais, kelionės metu paimant ir išleidžiant keleivius tam tikslui nustatytoje stotelėse, laikantis iš anksto nustatytų tvarkaraščių ir tarifų.

7.10. **Rida** – visų autobusų ir troleibusų nuvažiuoti kilometrai per ataskaitinį laikotarpį. Įeina su keleiviais ir be keleivių kelių transporto priemonių nuvažiuoti kilometrai.

7.11. **Specialusis reisas** – reisas, kai vežamos specialios keleivių grupės (darbuotojai – į darbovietes ir iš jų, moksleiviai – į mokyklas ir iš jų ir pan.).

7.12. **Tarptautinio susisiekimo maršrutas** – maršrutas, kai vežami keleiviai nustatyta gatvių ir kelių trasa, kertant valstybės sieną.

7.13. **Tolimojo susisiekimo maršrutas** – maršrutas, kai vežami keleiviai nustatyta gatvių ir kelių trasa Lietuvos Respublikos teritorijoje, kuri ilgesnė kaip 50 km, kai keleiviai vežami daugiau kaip per dviejų savivaldybių (neįskaitant miestų savivaldybių) teritorijas.

7.14. **Troleibusas** – keleivinė kelių transporto priemonė, prijungta prie elektros laidų ir nevažiuojanti bėgiais, ir turinti daugiau kaip 9 sėdimas vietas (įskaitant vairuotojo vietą).

7.15. **Troleibuso maršrutas** – nustatytas troleibuso vykimo kelias virš gatvių nutiesto kontaktinio tinklo trasa iš vieno taško į kitą.

7.16. **Užsakomasis reisas** – reisas, kai pagal išankstinį užsakymą vežamos iš anksto sudarytos, bendrą kelionės tikslą turinčios keleivių grupės. Iš anksto sudarytos keleivių grupės vežamos turint keleivių vežimo sutartis ir keleivių vežimo lapus.

7.17. **Vežėjas** – keleivių vežimo kelių transporto įmonė, įregistruota įstatymu nustatyta tvarka ir turinti licencijas (leidimus) vežti keleivius autobusais ir troleibusais.

7.18. **Vietinio (miesto) susisiekimo maršrutas** – nustatyta gatvių (kelių) trasa, kuria keleiviai vežami miesto teritorijoje.

7.19. **Vietinio (priemiestinio) susisiekimo maršrutas** – nustatyta gatvių (kelių) trasa, kuria keleiviai vežami vienos savivaldybės (neįskaitant miestų savivaldybių) teritorijoje. Atskirais atvejais, suderinus su Valstybine kelių transporto inspekcija, maršrutas gali tęstis per dviejų ir daugiau gretimų savivaldybių (neįskaitant miestų savivaldybių) teritorijas.

8. Kitos tyrime vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos kelių įstatyme.

IV SKYRIUS TEISINIS PAGRINDAS

9. Tyrimą reglamentuojantys teisės aktai:

9.1.1998 m. gegužės 19 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1165/98, dėl trumpojo laikotarpio statistikos (OL 2004 m. specialusis leidimas, 13 skyrius, 20 tomas, p. 291), su

paskutiniais pakeitimais, padarytais 2012 m. gegužės 31 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 461/2012 (OL 2012 L 142, p. 26).

9.2. Lietuvos Respublikos kelių įstatymas.

V SKYRIUS TAIKOMI KLASIFIKATORIAI

10. Tyrime naudojami klasifikatoriai:

10.1. Ekonominės veiklos rūšių [klasifikatorius](#) (EVRK 2 red.), patvirtintas Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės generalinio direktoriaus 2007 m. spalio 31 d. įsakymu Nr. DĮ-226 „Dėl Ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriaus patvirtinimo“;

10.2. Lietuvos Respublikos administracinių vienetų ir gyvenamųjų vietovių klasifikatorius ([LR AVGVK](#));

10.3. Teritorinių statistinių vienetų [klasifikatorius](#) (NUTS).

10.4. Klasifikatoriai yra skelbiami Oficialiosios statistikos portale osp.stat.gov.lt → [Klasifikatoriai](#).

VI SKYRIUS TIRIAMOJI VISUMA (POPULIACIJA), ELEMENTŲ APRĖPTIS, SKAIČIUOJAMI (VERTINAMI) PARAMETRAI

11. Tyrimų populiaciją sudaro vežėjai (toliau – įmonės), turintys licencijas (leidimus) vežti keleivius autobusais ir troleibusais. Didžioji įmonių dalis pagal EVRK 2 red. priskiriama keleivių vežimo miesto arba priemiestiniu sausumos transportu (4931) veiklai bei kito, niekur kitur nepriskirto, keleivinio sausumos transporto (4939) veiklai. Tačiau populiacijoje yra ir įmonių, kurių pagrindinė veikla kita, bet vykdo keleivių vežimą.

12. Tyrimų stebėjimo vienetas yra vežėjas, kuris vykdo keleivių vežimą autobusais ir troleibusais. Licenciją (leidimą) verstis keleivių vežimais autobusais tolimojo ir tarptautinio susisiekimo maršrutais išduoda Valstybinė kelių transporto inspekcija prie Susisiekimo ministerijos, vietinio susisiekimo (miesto ir priemiesčio) maršrutais – savivaldybių institucijos arba jų įgaliotos įstaigos Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka.

13. Skaičiuojami rodikliai:

13.1. autobusų ir troleibusų maršrutų skaičius (vienetais);

13.2. autobusų maršrutų ilgis (maršrutų ilgis viena kryptimi, kilometrais);

13.3. troleibusų keleivinės linijos ilgis (maršrutų ilgis viena kryptimi, kilometrais);

13.4. keleivių, vežtų autobusais ir troleibusais, skaičius (tūkstančiais);

13.5. keleivių vežimo autobusais ir troleibusais apyvarta (tūkst. keleivio kilometrų);

13.6. autobusų ir troleibusų rida (tūkst. kilometrų);

13.7. autobusų ir troleibusų skaičius (vienetais);

13.8. autobusų ir troleibusų talpa vietomis (vienetais);

13.9. pardavimo pajamos (apyvarta) (eurais);

13.10. pajamos iš keleivių vežimo (eurais);

13.11. dirbtų valandų skaičius (samdomųjų darbuotojų įmonėje dirbtų valandų suma).

14. Keleivių vežimo rodikliai grupuojami pagal atitinkamus požymius: reguliarieji, užsakomieji ir specialieji reisai; vietiniai (miesto ir priemiestinis), tolimieji ir tarptautiniai maršrutai; regioniniu ir savivaldybės lygiu.

VII SKYRIUS TAIKOMI METODAI

15. Tyrimas – ištisinis. Rengiant statistinę informaciją duomenys sumuojami. Sumuojant skaičiuojami ketvirtiniai ir metiniai suvestiniai statistiniai duomenys.

16. Keleivių vežimo vežėjų sąrašui sudaryti naudojama:

16.1. Statistinis ūkio subjektų registras;

16.2. Valstybinės kelių transporto inspekcijos prie Susisiekimo ministerijos pateiktas licencijuotų vežėjų sąrašas, vežti keleivius tarptautiniais maršrutais;

16.3. Miestų ir rajonų savivaldybių pateiktas vežėjų sąrašas, vežti keleivius vietiniais maršrutais.

17. Vežėjų sąrašas atnaujinamas kartą per metus, papildant naujais vežėjais, kuriems išduotos licencijos vežti keleivius autobusais ar maršrutiniais taksi, iš sąrašo pašalinami nutraukę veiklą vežėjai (likviduoti, išregistruoti ir pan.).

VIII SKYRIUS STATISTINIŲ DUOMENŲ ŠALTINIAI, DUOMENŲ SURINKIMAS IR APDOROJIMAS

18. Statistinio tyrimo duomenų šaltinis – Keleivių vežimo autobusais ir Elektrinio transporto veiklos statistiniai tyrimai. Statistinių ataskaitų formos skelbiamos Lietuvos statistikos departamento elektroninio statistinių verslo duomenų parengimo ir perdavimo sistemoje *e. Statistika* (<http://estatistika.stat.gov.lt/> → Ataskaitų formos). Statistiniai duomenys renkami naudojant statistines ataskaitas TA-02 (ketvirtinę) ir TE-01 (ketvirtinę) ir jos priedą (toliau – statistinės ataskaitos). Elektroninės ataskaitos pateikiamos prisijungus prie *e. Statistikos* sistemos, naudojant *ABBY eForm Filler* programos priemones arba elektroniniu paštu, faksu, paštu Lietuvos statistikos departamento teritoriniams duomenų parengimo skyriams (toliau – DPS). Ataskaita TA-02 pateikiama iki 15 dienos ataskaitiniam ketvirčiui pasibaigus, ataskaita TE-01 – iki 20 dienos ataskaitiniam ketvirčiui pasibaigus. Metiniai duomenys apie troleibusų skaičių, talpą, eksploatacinę linijų ilgį, maršrutų skaičių pateikiami statistinėje ataskaitoje TE-01 ketvirtą ketvirtį.

19. Statistinių duomenų įvedimas ir apdorojimas:

19.1. Už pirminių duomenų surinkimą, įvedimą ir pirminę kontrolę atsakingi DPS specialistai.

19.2. Pirminė aritmetinė ir loginė duomenų kontrolė atliekama elektroninio klausimyno pildymo metu sistemoje *e. Statistika*.

19.3. Statistinių duomenų įvedimo programos ir elektroninio klausimyno kontrolės reikalavimai pateikiami programavimo darbo techninėje užduotyje.

19.4. Sistemoje *e. Statistika* užpildytos elektroninės ataskaitos tiesiogiai patenka į tyrimo duomenų bazę. Ataskaitų, gautų kitu būdu, statistiniai duomenys įvedami į *Oracle* duomenų bazę pagal sukurtą duomenų įvedimo ir kontrolės programą.

20. Statistinių duomenų nepateikimo priežastys pažymimos duomenų bazėje.

IX SKYRIUS STATISTINIŲ DUOMENŲ IR STATISTINĖS INFORMACIJOS KOKYBĖS UŽTIKRINIMAS

21. Prieš pateikiant tyrimo rezultatus vartotojams atliekama statistinių duomenų kokybės analizė. Rengiami ir tikrinami klaidų protokolai, tikrinamas įvestų statistinių duomenų išsamumas ir tinkamumas, tikrinami loginiai ryšiai tarp reikšmių. Yra apibrėžtos rodiklių reikšmių ribos, pvz., yra nustatytos ribos vidutiniam važiavimo nuotoliui pagal susisiekimo maršrutus. Taip pat yra tikrinama, ar galioja formulėmis išreiškiami ryšiai tarp rodiklių. Pirminiai ir apibendrinti duomenys lyginami su ankstesnio laikotarpio ir praėjusių

metų to paties laikotarpio duomenimis. Analizuojamos laiko eilutės tendencijos. Esant reikšmingiems nukrypimams, susisiekiama su respondentais ir aiškinamasi nukrypimo priežastys. Prireikus pirminiai statistiniai duomenys koreguojami ir suvestiniai statistiniai duomenys perskaičiuojami.

22. Ankstesnių ketvirčių duomenys gali būti tikslinami dėl įmonių pateiktų statistinių duomenų taisymo ar patikslinimo.

23. Paskelbus statistinę informaciją Oficialiosios statistikos portale, atnaujinamas [metainformacijos aprašas](#), kuriame pateikiama informacija apie statistinių rodiklių kokybę pagal šias charakteristikas: reikalingumą, patikimumą, savalaikiškumą ir punktualumą, palyginamumą ir suderinamumą.

X SKYRIUS

STATISTINIŲ DUOMENŲ IR STATISTINĖS INFORMACIJOS KONFIDENCIALUMO UŽTIKRINIMAS IR ASMENS DUOMENŲ TVARKYMAS STATISTIKOS TIKSLAIS

24. Statistinių duomenų konfidencialumas užtikrinamas 2009 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 223/2009 dėl Europos statistikos, panaikinant Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB, Euratomas) Nr. 1101/2008 dėl konfidencialių statistinių duomenų perdavimo Europos Bendrijų statistikos tarnybai, Tarybos reglamentą (EB) Nr. 322/97 dėl Bendrijos statistikos ir Tarybos sprendimą 89/382/EEB, Euratomas, įsteigiantį Europos Bendrijų statistikos programų komitetą (OL 2009 L 87, p. 164), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2015 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2015/759 (OL 2015 L 123, p. 90).

25. Remiantis Lietuvos Respublikos oficialiosios statistikos įstatymo 14 straipsnio 2 dalimi, „Konfidencialūs statistiniai duomenys gali būti naudojami tik oficialiosios statistikos tikslams, išskyrus šio straipsnio 3 dalyje numatytas išimtis“, kiekvienos įmonės pateikti duomenys laikomi konfidencialiais ir saugomi įstatymų nustatyta tvarka. Lietuvos statistikos departamentas griežtai laikosi duomenų konfidencialumo principo ir užtikrina, kad oficialiosios statistikos reikmėms gauti duomenys bus naudojami tik apibendrintai statistinei informacijai rengti.

26. Tyrimo duomenų ir statistinės informacijos konfidencialumo užtikrinimo tvarką nustato Integruotos statistikos informacinės sistemos duomenų saugos nuostatai ir Integruotos statistikos informacinės sistemos naudotojų administravimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos statistikos departamento generalinio direktoriaus 2015 m. vasario 20 d. įsakymu Nr. DĮ-42 „Dėl Integruotos statistinės informacinės sistemos saugos politiką įgyvendinančių dokumentų patvirtinimo ir statistinės informacinės sistemos veiklos atkūrimo darbo grupės sudarymo“ (nauja redakcija patvirtinta Lietuvos statistikos departamento generalinio direktoriaus 2018 m. rugpjūčio 8 d. įsakymu Nr. DĮ-180).

XI SKYRIUS

NAUDOJAMOS KOMPIUTERIŲ PROGRAMOS

27. Statistiniai duomenys įvedami naudojant *ORACLE* programinę įrangą, statistiniai rezultatai skaičiuojami naudojant *MS Excel* skaičiuoklę.

XII SKYRIUS

STATISTINĖS INFORMACIJOS SKLAIDA

28. Statistinė informacija skelbiama pagal [statistinės informacijos skelbimo kalendorių](#):

28.1. metiniame leidinyje „Lietuvos statistikos metraštis“;

28.2. [Rodiklių duomenų bazėje](#) (Transportas ir ryšiai → Kelių transporto rodikliai → Keleivių vežimas kelių transportu).

29. Statistinė informacija skelbiama Eurostato duomenų bazėje.

30. Statistinė informacija teikiama „*Common Questionnaire on Transport Statistics*“ klausimynui Eurostat/UNECE/OECD.

31. Statistinė informacija teikiama Tarptautiniam transporto forumui, priklausančiam Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijai (EBPO) (*the International Transport Forum (ITF) at the Organisation for Economic Co-operation and Development OECD*).

32. Statistinė informacija teikiama pagal vartotojų užklausas.

XIII SKYRIUS NAUDOTOS LITERATŪROS SĄRAŠAS

33. *Illustrated Glossary for Transport Statistics, 4th edition, 2009* Luxembourg: Jungtinių Tautų Europos ekonominė komisija (UNECE), Tarptautinis transporto forumas, Eurostatas.

XIV SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

34. Pasikeitus metodikoje nurodytiems teisės aktams, taikomos galiojančios šių teisės aktų redakcijų nuostatos.

Parengė
Transporto ir turizmo statistikos skyrius